

BUDA-PESTA

21 Mart st. v.
2 Aprile st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 12

ANULU XII.

1876.

Pretiuu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni

Popórele Daciei înainte de colonisarea romana.

V. Scythii.

(Urmare.)

Din descrierea lui Herodotu a supra estensiunii și marginilor Scythiei, apoi a locuțiilor popórelor învecinate ne-amu convinsu, că Scythia despre meridie se marginia cu marea négra, Crimulu și laculu Asovicu, éra despre oriente cu riulu Donu. Despre médiánopte elu nu delinéza margini precise; dar déca considerámu lungimea și latímea ce ni-o dá Herodotu în stadié, din care deducemu, că tóta Scythia lui nu a avutu o estindere mai mare, decâtu circa 6400 de mile geogr. quadrate, și déca mai tienemu în vedere, că lui Dariu i-a ajunsu 60 de díle de a merge cu óstea sa de la Istru pana la Donu, și de acolo întorcându-se a dá unu ocolu atingédu marginile popórelor învecinate d'a supra Scythiloru spre nordu, încependu de la Donu peste Donetiú, Dnipru, Dnistru, pana unde se marginiau Neurii cu Agathysii în regiunea sorgentiloru riului Dnistru și Prutu, va sè dica în pàrtile Bucovinei de astadi: apoi trebue sè tragemu consecinti'a, că marginile Scythiei spre nordu nu puteau sè tréca gradulu 50-a a lat. nord., va sè dica de abia se estindea pana în line'a, ce ni odau orasiéle de astadi Kasanik,

Cherkow, Pultawa, Chotinu a Russei meridionale. Remane acum de a aflá marginile Scythiei herodetiane spre vestu-sudu, care cestiune pentru noi e cea mai interesanta.

Herodotu pune de limite despartitoriu între Scythia și Thracia fluviulu Istrului de del'ta lui în susu pana la riulu *Tiarantu*. — Sè aflámu ce riu e Tiarantulu? și cestiunea marginii Scythiei spre sud-vestu e deslegata.

Dara tocmai acésta cestiune a datu la multi fórté multa bataia de capu, și fia-care dupa tendinti'a opului, ce l'a scrisu, a pusu riulu Tiarantu mai în susu séu mai în josu pe Dunare.

Asiá Bedeus,¹⁾ caruia i place a scythisá și slavisá tienuturile Dunarei inferióre, pune pe Tiarantu la Jiu în Romania mica. Schuller²⁾ tiene, că Tiarantulu lui Herodotu e Oltulu. Asemene I. Chr. Bähr,³⁾ apoi mai multi geografi, precum Kipert, Reichhard s. a. Laurianu în Dacia antiqua s. a. Hasdeu inse identifica Tiarantulu cu Seretulu.

Sè cercetámu, déca potu stá aceste pa-

¹⁾ Bedeus hist. geogr. Atlas. Herrmanstadt. 1844.

²⁾ I. C. Schuller: Siebenb. vor Herodot, in Archiv für oester. Geschichtsquellen.

³⁾ Din not'a 3 la trad. lui Herodotu IV. 48. Stuttgart 1859.

rerii, séu trebue luatu refugiulu la alt'a cu totulu nóua?

Éta testulu traducerii pasagiului respectivu din Musele lui Herodotu⁴⁾ — dupa cum pana la unu locu ni-lu infatșiéza bine B. P. Hasdeu in „Ist. Crit.“ pag. 189 :

„Riurile, cari marescu Istrulu, curgêndu prin teritoriulu Scythicu, sunt aceste : antâiu *Porata* dupa cum dîcu Scythii, séu Pyretos grecesce; apoi *Tiarantus*; de asemenea *Ararus*, *Naparis* si *Ordessus*. Primulu din aceste riuri este *mare* si curgêndu in directiune spre resaritu se vérsa in Istru; alu doile *mai spre occidente* e *mai micu*.“ Pana aicea traducerea e corecta, si sè insemnâmu bine, cà intre aceste cinci riuri *Porata* (Prutulu) e *celu mai mare*. Éra *Tiarantulu* *celu mai micu*. Mai departe Hasdeu continua cu traducerea asiá : „prin *intermediulu* acestoru dóue se vérsa totu in Istru: *Ararus*, *Naparis* si *Ordessus*. Tóte aceste riuri, cari marescu Istrulu, se nascu chiar in Scythia, ér venindu din tíer'a Agathirsiloru se vérsa totu in Istru riulu *Maris*.“

Acésta traducere e cu totulu — gresíta, ori tendentiósa.

Noi amu cautatu diverse esemplarie din Herodotu, atâtu in testulu primitivu grecescu, câtu si in traducerile latine si germane, si altu feliu am aflatu si intielesulu si interpunctiunile, nu cum le infatșiéza d. Hasdeu; intre altele amu datu de unu esemplaru dintre cele mai antice editiuni a lui Herodotu, a nume editiunea greca si latina a lui Godofredu Jungermann, tiparita la Genf in an. 1618, dupa care noi aflâmu si traducemu pasagiulu difficultatu in urmatoriulu chipu :

„In medio horum (*διὰ μέσων*) euntes Ararus, Naparis et Ordessus in Istrum infunduntur. Hi sunt vernaculi Scythiae amnes, qui illum augent.

XLIX. Ex Agathyrsis autem fluens unus, Maris, Istro se immiscet.“

Adeca pe romanesce:

„La midi-locu intre aceste dóue (*Porata* si *Tiarantus*) curgu riurile *Ararus*, *Naparis* si *Ordessus*, si se vérsa (se infunda) in Istru. Aceste sunt riurile interne ale Scythiei, cari marescu pe acel'a (Istru).“

Apoi urméza dupa punctu o alineu cu totulu nóua (pe care tóte editiunile⁵⁾ o insemnéza cu numerulu 49) a nume:

⁴⁾ Her. IV. 48.

⁵⁾ Vedi si Herod. Übersetzt von I. Ch. F. Bähr. Stuttgart 1859.

„XLIX. De la Agathyrsi inse curge unu riu, *Maris*, care se vérsa in Istru;“ (insemnezu, cà interpunctiunea aci nu e unu punctu, ci comm'a punctuata; pentru cà Herodotu continua intr'un'a d'a enumerá riurile ce dau in Istru afara de Scythia.)

Asiá dara in dóue privintie ne deosebimû de Hasdeu in traducerea testului lui Herodotu.

Un'a este, cà d. Hasdeu, cà sè póta pune pe *Tiarantu* la *Seretu*, dupa ce între acest'a si *Prutu* nu afla trei riuri, cari sè curga d'a dreptulu in Istru, cauta riuriloru *Ararus*, *Naparis* si *Ordessus* unu cursu midilocitu prin *Seretu* si afla in ele riurile *Moldova*, *Bistritia* si *Berladu*; éra de la *Seretu* pana la *Oltu*, cà sè póta face din acest'a *Muresiu*, tóte riurile curgátore in *Dunare* la trece de totu cu vederea.

Alta e, cà d. Hasdeu, cà sè póta apropiá *Muresiulu* de *Oltu* si sè-lu metamorfóseze cu acest'a, unifica aline'a 48 cu 49 din mus'a a IV a lui Herodotu, prin lasarea afara a punctului finalu de la aline'a 48, continuandu aline'a 49 cu litera mica.

Ce se atinge acum de interpretarea cuventului (*διὰ μέσων*), cu : *prin intermediulu, midilocitu mediante*, trebue sè marturisimû, cà e fórté ingeniósa, dara nu se póte primí din mai multe cause. Un'a, cà insu-si d. Hasdeu o afla de pré elastica; alt'a, cà nu se potriveste cu nici o impregiurare ce ni o a lasatu insemnata Herodotu insu-si, si ni o arata chartele geografice.

Nu se potriveste *Tiarantus* cu *Seretulu* de aceea, pentru cà Herodotu pune între *Porata* si *Tiarantu* trei riuri cari se vérsa d'a dreptulu in Istru, adeca *Ararus*, *Naparis* si *Ordessus*. Acum déca cautâmu acele trei riuri, cari urméza dupa *Porata*, si dau in *Dunare*, apoi nu gasimû altele demne de a se numí riuri, decâtu riurile *Seretulu*, *Jalomitia* si *Argesiulu*, dintre cari celu din urma totu-deuna si pana astadi si-a tienutu nomenclatur'a cea vechia. Mai vine apoi si acelu incidente de consideratu, cà între acele cinci riuri *Tiarantulu* e *celu mai micu*, ceea ce nu se potriveste cu *Seretulu*, pentru cà scimû, cà *Seretulu* e mai mare si decâtu riurile dlui Hasdeu *Moldova*, *Bistritia* si *Berladu*, cà si *Oltulu* lui *Schuller* si *Jiulu* lui *Bedeus*, mai mare decâtu *Jalomitia* si *Argesiulu*. Aiurea trebue cautatu asiá dara *Tiarantulu*.

Mai nainte inse de a-lu aflá, trebue sè ne reintórcemu si la a dóu'a diferintia a traduce-

rii lui Hasdeu din Herodotu, adeca in privin-
ti'a riului Maris.

Dupa ce Herodotu a enumeratu in aline'a
48 tóte riurile ce curgu prin Scythia pana la
marginasiulu Tiarantus, apoi incepe aline
noua, enumerandu riurile ce curgu afara de
tiér'a Scythiloru, mai antâiu pe rip'a stanga,
apoi trecêndu in Thracia pe rip'a drépta a Is-
trului in urmatoriulu modu :

„XLIX. Ex Agathirsis autem fluens unus,
Maris, Istro se immiscet; ex Haemi vero jugis
tres alii ingentes ad aquilonem ventum, *Atlas*
et *Auras* et *Tibesis* : per Thraciam vero et Cro-
bisos Thraces, *Athres* et *Noes* et *Atarnes* influunt
in Istrum; at ex Paeonibus ac monte Rhodope
medium interscindententes Haemum, Cius (*Kios*)
in ipsum erumpit.

Adeca pe romanesece :

„XLIX. De la Agathirsi inse curge unu
riu, Maris, ce se vérsa in Istru; ér din vêrfu-
rile Emului in directiunea septemtrionala vinu
trei alte riuri mari, *Atlas* si *Auras* si *Tibersis*;
ér prin Thracia si tienutulu Crobiziloru Thra-
cici curgu riurile *Athres*, *Noes* si *Atharnes* si
se vérsa in Istru; apoi de la Paeoni (Macedo-
nia) si din muntele Rodope vine riulu Cius
(dupa alti Sciis) care taia prin midi-loculu
Emului si se vérsa in Istru.“

De aci incolo Herodotu continua d'a enu-
merá riurile mai departe din drépt'a Dunarei
a nume dupa *Athres* (Jantra), *Noes* (Osmá),
Atarnes (Vidu), *Scyus* (Isker) amintesce de
Angru si *Brongu* (morava, bulgara si serba) din
valea Tribaliloru (Serbia), de *Caspis* si *Alpis*
(Drava si Sava) pana in fine ajungêndu la sor-
gintele Istrului spune, cà vine de la Pirone. Cu
acestea feriesece aline'a 49.

Din aceste se vede, cà Herodotu fórte bine
face, candu enumera mai antâiu riurile din
stang'a Istrului, Muresiulu, Oltulu, Jiulu si
Timisiulu, apoi trecêndu Istrulu in Thracia,
enumera pe partea drépta a Istrului tóte riur-
ile mai insemnate pana la isvórele lui; — se
vede totu de odata si aceea apriatu, cà d. Has-
deu gresiesce fórte, candu vre cu tóta sil'a sè
faca din Maris Oltu, éra pe Oltulu, Jiulu si Ti-
misiulu le trece in Bulgaria. Cu tóte ethimolo-
gisàrile cele artificiose ale dlui Hasdeu, numi-
rile cele limpede si curate, vechi si pastrate nu
numai de toti scriitorii vechi si noi, dara si de
poporulu romanu prin tóte timpurile cele vi-
trige pana in diu'a de astadi, numele de Maris-
Muresiu, *Atlas-Oltu*, *Jiulu* de la Baia d'*Arama-*
Auras si *Timisiu-Tibesis* sunt pré evidente, de
câtu sè mai fía posibila falsificarea lor cu

luarea refugiului la hiriituri si kiriituri (vedi
h—r, h—l—t, k—r etc. Hasdeu „Ist. Crit.“ p.
190—214) ethimologico-fonetice. Si altu-cum
Rössler imputa, cà nu amu pastratu vechile
numiri geografice, nu mai érá de trebuintia, cà
sè-i mai care la mór'a lui inca si d. Hasdeu —
apa cu ciurulu.

Dar d. Hasdeu mai are — afara de ethi-
mologisàri — si alte argumente pentru d'a
face din Muresiu-Oltu, din Oltu-Jantra, din
Auras-Osmá, din Tibesis-Vid, din Ordesus Na-
paris si Ararus — Moldova, Bistritia si Ber-
ladu, cà asiá sè devina Tiarantulu-Seretu. In-
tre acele argumente sè revedemu pe cele mai
insemnate.

(Va urmá.*)

A c o r d u r i s e l b a t i c e.

— Dupa M. Berend. —

. II.

Copila, esti draga
Mai multu decâtu visulu,
Esti draga cà desceptarea.
Din ochiulu teu
Zimbescé ceriulu, —
Si-afundu, afundu in anima
Jaraticulu iadului vedu schinteindu.

— Asiá este lumea facuta;
Asiá a fostu la 'nceputu
Si 'n timpulu ferice,
Pe candu fulgerá inca Cronos
Si Venus traia
Si Gratii amblau
In chipu de fecióre.

— Fecióra, cà eu te iubescu
Ferbinte si nemarginitu —
Tu singura scii;
Si candu mi-stringu pieptulu
Selbaticu l'alu teu,
Si buz'a mea suge
Setósa pe-a ta,
Atunci — iadulu, iubita,
Si ceriulu plange,
Er eu amendóue —
Si nu sciu de ce?

Càci mintile tóte
Mi-sunt catusiate

*) Avemu de a indreptá erori din numerii tre-
cuti : pag. 87 C. 2 r. 7 *Epiroti*. in locu de Epizoti; —
pag. 110 C. 1 r. 20 in locu de Bosnia pune *Boemia*, si
in locu de : pe Rinu in susu pune pe Rinu in *diosu*;
— C. II in locu de Meonii, pune *Meonii*; — pag. 112
C. 2 r. 20 in locu de Vria pune *Iria*; — pag. 122 C. 1
r. 20 in locu de media pune : *Media*; — pag. 123 C. 1
r. 32 in locu de : de acésta peninsula se enumerá,
pune : acésta peninsula se numia.

Si cugetu si doru
E desiertu si nebunu,
Desiertu cá viéti'a,
Nebunu cá amorulu.

Sè fii mai frumósa cá altele?
Oglind'a denéga.
Sè fii mai cu minte c'a tale sorori?
Ba, — lumea deminte.
Si dar — de ce te iubescu
Cu trupu si cu sufletu,
Cu totu ce-i alu meu,
Cu ce mi s'a datu!?

Demonulu acél'a va scí,
Ce 'n veci me atrage la tine
Si crudu me inghiara,
Si colo mi-aréta,
Pe ceriulu celu vestedu,
Icón'a miseriei mele,
Demonulu — candu m'a lasá,
Si noi candu ne-omu parasí.

O fêta! — audi tu, nu me lasá,
Pan' nu te-oiu lasá si eu —
Eu sciu, cá viéti'a
Pentru amóre-i pré lunga;
Nainte de carne si sange
Spiritul móre mai iut'
Si lasa cá pulberu
Ce-a fostu divinu
Si ce immortalu s'a parutu.

— Dar — sè ne iubimu,
Pan' inea putemu;
Câci tu de m'ai vinde,
Pecâtu ti-su eu credinciosu,
Atunci trebuie-asiu sè pieru,
Cá vai de nime — sè pieru,
M'asiu face unu prepaditu,
Scu m'asiu impuscá.

Elia Traila.

Caletoria de pe pamentu in luna.

— Dupa JULES VERNE. —

(Urmare.)

Conformu acestei proportiuni indatinata, tunulu ar trebui sè fia de 225 de urme lungu, si de 7.200,000 pundi de greu.

— De risu! — esclama T. I. Maston, — astu-felu nu va fi decâtu unu — pistolu!

Si Barbicane consimti, si propuse o lungime de patru ori asiá de mare, adeca de 900 de urme. Pentru grosimea paretilor tunului — siese urme. Materi'a, considerandu si effinetatea, sè fia feru, câci si astu-felu va constá trei-spre-diece milióné si jumetate de franci.

Si Barbicane, éراسi incuragiá pe cei ficosi, cá „miliónéle voru buí acusi!“

In câtu privesce soiulu figurei: sè se faca adeca unu tunu radialu, aruncatoriu de bombe

séu tréscu? — in privinti'a acést'a nu se puteau sporí multe vorbe. In o privintia óre-care, fia-care din aceste avea sè se considere.

Siedinti'a a dóu'a incheiandu-se cu aceste statoriri, pentru a trei'a remase cestiunea pravului de pusca. Vomu resumá pe scurtu rezultatulu acestei siedintie. Dupa niste desbateri lungi si fórte instructive, despre puterea pravului de pusca, s'a constatat, cá spre a obtiné o iutiéla initiala de 12,000 yardi se receru siese-spre-diece sute de mii de pundi de pravu de pusca.

E bine, dar acésta cvantitate nu va incapé in tunulu de lungimea decisa.

Asiá dara comisiunea fu silita a renunciá la pravulu de pusca, si a-lu supliní prin dinamitu, care desvólta putere de patru ori asiá de mare.

Intregu decursulu acestei siedintie s'a desbatutu si comentatu pe largu in diuaristic'a americana, si desteptá interessarea cea mai viua in publicu fatia de acésta intreprindere estraordinaria.

Toti vorbiau cu entusiasmu despre Barbicane. Elu erá eroulu dilei, care pe unu momentu se innaltiá a supra lui Washington in opiniunea publica; intreprinderea lui fu considerata cá o intreprindere in adevéru nationala, vrednica a desteptá invidi'a, tuturoror natiuniloru din lume, si care de siguru va câstigá lauri nóue pentru gloriós'a si marea America, care prin succesulu ce de buna séma va urmá, va duce renumeleseu nu numai in tóte anghiu-rile pamentului, dar inca si in cerculu steleloru.

VI.

Unu inamicu intre 25 de milióné de amici.

Intreprinderea lui Barbicane avea 25 de milióné de amici. Inse trebuie sè recunóscemu, spre rusinea naturei omenesci, cá s'a gasitu si unu inamicu reu si pismaretiu. Atátu de furiosu, cá si candu ar fi fostu inamicu personalu alu lui Barbicane; cu tóte cá dinsi nici odata nu s'au vediutu. Unu inamicu invetiatu, calculatoriu, bine instruitu in acésta sciintia, indresnetiu, constantu in convingerea sa, volnicosu, pe scurtu — unu adevératu yankee.

Numele lui erá capitánu Niholl; elu sie-dea in Philadelphia. Erá rivali cu Barbicane, cu tóte cá nu se cunosceau de felu. Déca Barbicane a inventatu unu tunu, Nicholl numai decâtu s'a ivitu cu altulu. Déca alu lui Barbicane ducea departe, — alu lui Nicholl avea mai multa iutiéla si putere stricatoria.

Pe calea organeloru de publicitate, ei faceau in continuu polemii; si oferiau remasiaguri si altele de aceste.

Abiá audi capitanulu Nicholl de intre-

se putea gasi; inse credea, cá este o imposibilitate fisica, totu ce resultá din acele calculatiuni. Le credea atátu de esagerate, incátu parea ridicula intentiunea lui Barbicane si a

Romani de la Bistritia in Transilvania.

prinderea intresnétiá si ne mai pomenita a clubulu tunariloru, numai decátu se si facu inimiculu aceleia. Elu incercá tóte calculatiunile lui Barbicane. Gresiéla mathematica nu

clubulu tunariloru.

A scrisu in contra ei prin diuarie; a combatutu-o din tóte puterile, cu arm'a sciintiei si a satirei despretiuitórie. A desvoltatu, cá ce

lucru fara de folosu e tóta întreprinderea, chiar si in casulu déca aceea ar reesi. Mai apoi sparià tiér'a, cà câtu de periculósa este acésta încercare, ce cutremurare si stricare va produce aceea in multe parti.

Tóte fure insedaru.

Nimene nu impartesi parerea lui. Tóta lumea erá imbetata de planulu lui Barbicane. Si acest'a, simtindu triumfulu seu, respunde cu dispretiu la opintirile lui Nicholl.

Nici nu-i respunde.

In sfirstitu, intr'un'a din dile, in desperatiunea sa din urma, capitanulu Nicholl recurse éراسi la vechiulu seu mijlocu, si in diuariulu „Enquirer“ din Richmond oferí remasiagu pe urmatóriele puncte:

„Me remasiescu,

1) cà sum'a trebuinciósa pentru întreprinderea clubulu tunariloru nu se va puté aduná, ... in 1000 de dolari;

2) cà versarea tunulu de 900 de urme lungu nu se va puté face, in 2000 de dolari;

3) cà columbiadulu nu se va puté umplé si cà dinamitul se va aprinde prin greutatea glontiulu ce-lu va apesá, in 3000 de dolari;

4) cà columbiadulu va crepá
in 4000 de dolari;

5) cà glontiulu nu va merge mai susu, decâtu in departare de dóue mile, si peste câte-va secunde dupa pornirea lui va cadé éراسi pe pamentu . . . . . in 5000 de dolari.“

La ast'a apoi respunde si Barbicane.

Elu tramise respunsulu seu in o epistola sigilata de-a dreptulu lui Nicholl.

Respunsulu lui erá numai atât'a:

„Primescu!

Baltimore, 18 oct. —

Barbicane.“

VII.

Florida séu Texas?

Dintre tóte cestiunile prealabile numai un'a a remasu inca nedesbatuta, cà unde a nume sè se faca încercarea?

Tunulu trebuia sè se verse in loculu unde avea sè se faca si încercarea, càci din caus'a immensei sale greutatei, nu putea sè fía transportabilu dintr'unu locu in altulu.

Va sè dica, loculu trebuia decisu!

Ér in privinti'a acést'a erau legati intr' atât'a, încâtu déca dinsii voiau cá întreprinderea sè reéasa, loculu aceleia nu se putea pune mai departe de aequator, nici catra miédiadi, nici catra miédia-nópte, decâtu la 28°.

De alta parte ambitiunea nationala nu

permitea de felu, cà glori'a încercării sè se cedeze unui teritoriu strainu, care cade afara de uniune.

I. T. Maston, omu infocatu, erá p'áci gata sè declare, resbelu Messicului, pentru cà acest'a la miédia-di cutéza a se estinde pana 28°. Inse sotii lui lu-facura atentu, cà si peninsul'a Florida, ma si partea de catra miédia-di a Texasului inca are cerut'a positiune geografica, si astu-felu ei voru puté alege din dóue locuri, spre a-si asiediá tunulu pe teritoriulu uniunii. In urmarea acesteia apoi si I. T. Maston se línisei putintelu.

Florida séu Texas? Éta întrebarea, a supra careia de acuma se incinsera dispute cumplite. Comissiunea nu voiá sè ofenseze pe nici una prin trecere cu vederea. Asiá dara disput'a se puse in publicitate.

Din cele dóue provincie numite fía-care emulá cu totu foculu, pentru cà sè póta obtiné onórea. Fía-care insirá meritele șale, si blamá — încâtu erá cu putintia — pe cealalta. Tramisera deputatiuni lui Barbicane si la alti membrii cu inriurare ai clubulu.

In sfirstitu apoi disput'a luá unu caracteru atâtu de acutu, încâtu Barbicane díse:

— Asiá nu merge bine. Trebuie sè taiu iute in dóue acestu nodu! — In acele parti ale Texasului, cari cadu mai in lăintru decâtu 28°, sunt unu-spre-diece orasie mai importante; in partea de catra miédia-di a Floridei numai unulu: Tampa-Town. Déca Texas va invinge: emulatiunea se va incepe de nou intre cele unu-spre-diece orasie, si aceea va fi si mai inversiunata si mai impacabila decâtu cum a fostu intre aceste dóue provincie. In Florida nu este cine sè emuleze. Traiésca dara Florida si — Tampa-Town!

Si cu aceste cestiunea fu incheiata si afara de cei din Texas toti aprobarea acésta hotarire.

Inse erá deja timpulu sè se faca unu planu si pentru adunarea speselor. Trebuiau milióne; o suma, de care nici unu omu singuraticu, dar nici unu statu nu putea sè deie, pentru o singura descarcare de tunu, càci numai de acést'a erá vorb'a. Inse Barbicane erá de parerea, cà întreprinderea cu tóte cà in prim'a linia e americana, causa nationala, si prin urmare elu sperá mai multu de la concetatiunii sei: dar interessulu sciintificu o innaltia si la importantia unei întreprinderi ai lúmei întregi, si astu-felu tóta lumea culta trebuie sè contribúiesca la realisarea ei.

(Va urmá.)

RANELE NATIUNII.

— Romanu, de IOSIFU VULCANU. —
(Urmare)

Stefanu luà iute in mana epistol'a. Se uità la adresa, si vedîu cã e scrisoarea lui Albinescu.

Elu tresari, cãci sciea ce are sè continua acea epistola. I pareã bine de momentulu acest'a, si totusi se temea a rupe sigilulu. Par' cã éراس s'ar fi destepatatu in interiorulu seu o siópta acusatória, care admise.

In urma apoi totusi rupse sigilulu. Cu mani tremurande desfacù epistol'a, si dintr'ins'a cadiù la pamentu unu anelu.

Lu-redicã, si lu-recunoscù. Erã anelulu seu de credintia.

Epistol'a nu continea nici unu cuventu. Erã numai o harthia góla, in care fu invelitu anelulu.

Inse mai erã óre trebuintia de vr'unu comentariu? Anelulu de credintia nu vorbiã elu destulu de pronunçiatu si elocinte?

Pentru Stefanu fu de ajunsu atãt'a. Elu intielese totulu. Pentru dinsulu ori ce esplicatiune ar fi fostu de prisosu!

Servitoriulu vedindu, cã Stefanu stã pe gânduri, si-permise a intrebrã:

— Domnulu meu mi-a spusu, cã am sè-i ducu unu respunsu de la dta. Sè asteptu?

— Indata, — respunse Stefanu.

Apoi dinsulu trase de pe degetu anelulu de credintia alu Aurorei; lu-impachetã in o cuverta, si sigilindu acést'a, o predete servitoriului, dicëndu:

— Éta respunsulu meu!

Si dupa ce servitoriulu se departã elu si-dise:

— E bine, acuma s'a ruptu si celu de pe urma firu, care m'a legatu inca de trecutu. Acest'a a fostu momentulu decisivu. Acuma sum liberu. Potu sè incepu o viétia noua!

Si dupa aceste, cu anima liniscita si-luã peleria si se duse a-si petrece in societatea noiloru sei amici.

XII.

Principiu si onóre.

Aurora se rentórsa a casa cu anima franta. Ea nu spuse nici mamei sale, cã a fostu la Stefanu. I erã rusine chiar si de dins'a, pentru faptulu acest'a, care mai tardiu i parù atãtu de necuviinciosu.

Si durerea ei erã cu atãtu mai mare, cãci sfiindu-se a o impartesi altora, tóta greutatea o apesã numai pe dins'a. Nu erã nimene sè impartesiésca suferintiele ei, sè o compatimésca si s'o mangaie.

Mama-sa o vedea vescedindu, inse insedar se incercã a-i inseninã fruntea. Aceea numai pe cãte unu momentu deviniã mai vesela, cãci nu numai norii durerii o acoperiau, dar inca si remuscarea parerii de reu o mai invelia.

Aurora simtia in anim'a sa nu numai sagetile durerii causate prin perderea fericirii sale, — dar ea mai trebuia sè supórté si rusinea unui faptu, pe care l'a comis prin nebagare de séma.

Si acést'a din urma o torturã mai cumplitu.

Copila fórte sentimentala si simtitória ce erã, ceriulu fericirii sale s'ar fi intunecatu dóra pentru totu-de-una prin perderea amorului lui Stefanu, pe care dins'a atãtu de multu l'a iubitu, — cu tóte acest

inse ar fi suportatu in linisce si tacere impressiunile unei vieti lipsite de farmeculu cerescu alu veseliei indestulite: de cumva prin excessulu amorului seu n'ar fi comis gresiéla d'a cercetã pe Stefanu, in locuintia lui, si astu-felu d'a-si atrage criticarea si despretiulu lumei.

— Ce va dice lumea? — se intrébrã ea.

Si la inceputu nisuiã a-si molcomi tulburarea prin asemenea vorbe:

— Lumea nu va dice nimica, pentru cã nu va scí nici odata, cã eu am fostu la Stefanu.

Inse acestu respunsu, ori de cãte ori repetitu, nu o putù liniscí de felu. Ea totu-de-una adaugea:

— Nu este cu putintia. Asemene faptu nici odata n'a remasu secretu. Déca nu altulu, dar servitoriulu lui Stefanu m'a vedintu, cã-ci elu m'a condusu in odaia; elu dara va spune si altora, cã eu am fostu acolo, si astu-felu secretulu se va divulgá in publicitate. Si atunci?...

Si dupa o pauza de spaima, adugea:

— Lumea me va cãrti, me ve tórei prin tina, me va lipsi de totu simtiementulu onórei. Mi-va face o mórte morala, mai grozava decãtu mórtea naturala.

In o diminétia, chiar in aceea in care Stefanu porni la Frundiesci, sërman'a Aurora erã cufundata tocmai in asemenea mustrãri, candu mama-sa intrã, anunciandu-i, cã tocmai acuma sosi in curte o carutia, care aduse unu óspe si a nume pe Aureliu Pompilescu.

Aurora nu se bucurã de felu de acéstã visita, care in starea sufetéscã a dinsei i erã fórte incomóda. Candu intristarea ne impressóra, ni place atãtu de multu singuretatea, încãtu ori ce atingere cu lumea esterna ni causéza neplacere.

Afara de acést'a, Aurora mai avea si o alta cauza, care o indemnã, cã nu numai sè nu se bucure de visit'a lui Aureliu, ci cá aceea chiar sè o si supere.

In anii din urma Aureliu a fostu óspe de tóte dilele la cas'a loru. Tat'a si mama sa lu-primira totu-de-una cu cea mai sincera ospitalitate. Ei ghicira numai decãtu scopulu lui. Si nu-lu desaprobãra. Ma erau gata a-si dá consimtiementulu loru la o casatória a lui cu Aurora, pentru cã elu erã unu tineru de re-
nume bunu.

Inse Aurora nici decãtu nu se simtiea atãtu de incantata prin infatásiarea lui Aureliu, cá parintii ei. Ea inca lu-primia totu-de-una afabilu, inse pastrã totu-de-una regulele reci ale etichetei si nici odata nu-i dede cauza a-si permite vr'o declaratiune mai sincera.

Intre ei dara nu se infirã nici o relatiune mai intima, de si amendoi si-cunosceau reciprocu bine simtiemintele. Astu-felu Aurora erã convinsa, cã Aureliu o iubesc; dar de alta parte si Aureliu sciea, cã Aurora nu nutresce pentru dinsulu nici cea mai mica schinteia de amoru.

Care erã caus'a acestei receli din partea Aurorei, este greu a o ghici. Sunt fintie, cari nu numai se bucura de e unu esterioru frumosu, dar au si spiritu bogatu, cu tóte aceste posedu in espressionea loru unu ce antipaticu, ce respinge pe cei mai multi din apropiarea loru.

Astu-felu i pareã si Aurorei dinsulu; si ori cãtu se incercã a se silí sè stinga din internulu seu acéstã antipathia, si a o inlocui prin unu amoru: rezultatulu fu numai atãt'a, cã antipathia ei devinì o nepasare de person'a lui.

Aureliu vediendu acést'a, nu voi a se espune unei neplaceri, fortiandu indulcirea simtiemintelor dinsei, ci si-rari visitele. In urma apoi candu Zimbranu aparú in acésta familia, si fu atátu de bine primitu de catra domnisiór'a Aurora, dinsulu se retrase de totu, lasandu terenulu liberu pentru urmatoriulu seu mai norocosu.

De atunce elu n'a mai fostu in cas'a lui Albinescu. Si de atunce s'au petrecutu eveniminte mari in sinulu acestei familie, Stefanu s'a logoditu cu Aurora. Aureliu, cá tóta lumea, sciea acést'a, precum si cele ce urmara mai tardiu.

Deci ivirea lui de nou in cas'a acést'a nu putea decâtu sè produca o neplacere pentru Aurora. Rentórcerea lui par cá i spunea: „M'ai refusatu, si ai acordatu amorulu dtale unui nedemnu!“

Inse Aureliu avea o anima multu mai nobila, decâtu sè-si fi pututu permite a figurá inaintea Aurorei nici chiar unu minutu intr'unu astu-felu de rolu nedelicatu.

Elu sciea pré bine, cá dupa cele intemplete ivirea lui la cas'a lui Albinescu nu va puté sè produca decâtu remuscare in anim'a Aurorei. Si fiindu cá sciea, grabi numai decâtu a spune, cá o cauza politica este aceea, care l'a indemnatu a vini sè vorbésca cu stapanulu casei.

Si in adeveru, nu altu moticu, decâtu numai politic'a l'a readusu.

Candu a incetatu visitele sale la Aurora, elu nu s'a departatu cu mania, nu s'a superatu pe ea, cáci fiindu si dinsulu unu omu de anima, recunoscu cu supunere decisiunea animei in astu-felu de cauza.

Voindu dara a evitá ori ce remuscare in interiorulu Aurorei, numai dóue trei cuvinte vorbi cu ea, si apoi dimpreuna cu tat'a ei se departá in odai'a aceluia.

Inse ori cátu de frumosu planu Aureliu acésta visita, totusi nu reesi a nu desteptá in Aurora unu simtiementu nou, acúsarea consciintiei sale, care i sioptea incetisioru: „Éta, pentru unu amagitoriu ai respinsu tu pe unu omu de omenia!“

Si neliniscea animei sale erá mare, cáci remuscarea si acúsarea consciintiei sale deviniá totu mai cumplita.

Intr'aceste Aureliu si-incheiá convorbirea cu Albinescu, si peste câte-va minute dinsulu se departá, avendu a casa lucruri grabnice.

Candu dinsulu si-luá remasu bunu de la femeii, Albinescu petrecu cu atentiune purtarea fiecei sale, scrutandu déca nu cumva pe fati'a ei va vedé imprimata o remuscare óre-care.

Si elu nu se insielá. Fati'a Aurorei denuncia iritatiunea cea mai mare.

Parintele ei tresari. Asiá dara Aureliu totusi o interesséza. O córda secreta a animei sale se miscá si i spunea, cá fiic'a lui are sè fia inca fericita.

De si elu observá neliniscea sufletésca a ei, totusi dupa departarea lui Aureliu nu-i grai nici unu cuvintu, cáci nu voiá a-i mai ingreună anim'a si pan'acuma destulu de iritata.

Abiá se departá Aureliu, sosis servitoriulu de la posta, care aduse lui Albinescu o epistola.

Elu rupse sigilulu. Ceti epistol'a. Deveni palidu. Apoi o predete sociei sale, dicédu:

— Cetesce!

— Acea inca o ceti si mai cá lesiná.

— Scii tu ceva de ast'a? — o intrebá barbatulu.

— Nu, — response ea.

— Dar gândesce-te seriosu, si nu me amagi, spune-mi sinceru, scii ceva de ast'a? — intrebá elu éراس.

— Nu sciu nimica, — response ea si a dóu'a óra cu precisiune.

— Nu?

— Nu.

— Dar tu? — se adressá elu catra fiic'a sa, predandu-i epistol'a s'o cetésca.

Aurora prinse cu mani tremurande epistol'a, cáci unu instinctu internu i profetiá cuprinsulu acelleia. Apucá s'o cetésca. Dar abiá ceti câte-va sire, literile saltau inaintea ei, ochii i se paingenara, scapá scrisórea din mana, si cadiendu la pamentu, ingenuchiá inaintea parintelui seu si esclamá cu voce petrun-diatória:

— Iertare, iubite parinte, iertare!

O gróza cumplita cuprinse totu corpulu lui Albinescu. Par' cá fulgerulu ar fi tresnitu in elu. Epistol'a atacá comór'a lui cea mai scumpa, onórea fiecei sale si prin urmare a familiei intregi.

Acea suná astu-felu:

„Onorable domnule,

„Se póte, ma credu, cá nu scii, pentru cá eu consimtiementulu dtale, — care tini atátu de multu la bun'a reputatiune si onóre — asiá ceva nu s'ar fi pututu intemplá; deci iérta-me, sè-ti facu eu cunoscutu unu faptu petrecutu de curendu!“

„A lalta séra fiic'a dtale, domnisiór'a Aurora, a facutu o visita dlui Stefanu Zimbranu, in locuint'a acestuia, unde a petrecutu unu timpu mai indelungatu.

„Dins'a a esitu de acolo, petrecuta de elu, si astu-felu nu mai póte fi indoiéla, cá a fostu la elu.

„Doi insi au vediutu acést'a, cari din intemplare au trecutu tocmai pe acolo inaintea casei de peste drumu.

„E bine, domnule, intemplarea acést'a pana 'u momintele de fatia a remasu secretulu numai alu acestoru martori.

„Va remané si in vítoriu, de cumva dta vei binevoi a primí dreptu schimbu urmatóri'a propunere:

„Renuncia la candidatur'a de deputatu!“

„Déca inse dta vei refúsá acésta propunere, te poti asteptá la compromiterea onórei familiei dtale, cáci acei martori nu-si voru face vr'o cestiune de consciintia din divulgareu acestui secretu, ci i voru dá publicitatea cea mai estinsa.

„Alege dar!“

— E bine, — si-dise Albinescu, — voiu alege indata!

Apoi si-ridicá fiic'a susu, o puse sè siédia intr'unu fotelu, si i dise cu blandétia parintiésca:

— Spune-mi, fiic'a mea, totu ce ai facutu! Nu plange si nu te teme!

Dupa acésta incuragiare Aurora povesti cu sfiéla si intre lacrimi totu ce a facutu, precum si indemnulu de care a fostu condusa. Si dupa ce fini éراس cadit in genuchie inaintea parintelui seu, rogandu-lu in tonu sfasiatoriu de anima:

— Iertare, iubite tata!

Si mama sa, a carei ochi intr'aceste asemenea fure

inundati de lacrimi, sari la fic'a sa, o aredică in bratie, o imbratisiă cu iubire, si plansera amendoue.

Albinescu nu plangea, dar durerea lui era cu atatu mai mare. Celu ce pote plange, si-alina durerea in lacrimi si suporta mai usioru suferinti'a. Inse elu nu putea plange, caci avea se mangaie pe aceste doue fiintie, cari plangeau inaintea lui.

Dar elu mai avea si o alta cauza, care seca isvoru lacrimeloru sale. Trebuia adeca se mediteze a supra propunerii infame ce i se facu. Se alega intre compromisiune si renuciare. Va se dica in peptulu lui se ivi o lupta intre onore si principiu.

Deca nu va renuciă, onorea ficei sale va fi calcata in picioare; deca va renuciă, multi voru dice, ca si-a vendiutu principiuu pentru unu interessu personalu.

Si elu nu voia nici un'a, nici alt'a.

Dar totusi trebuia se alega.

Inse care?

Ori pe care o va alege, si-va causă compromisiune sigura.

E bine, ori catu de importanta era acesta intrebare, elu nu siova multu. Minteä lui numai decatu i dicta calca pe care trebuie se apuce, ca se scape din curs'a ce i s'a pusu.

Deci cu anima liniscita se apropiä de ele si li dise plinu de iubire:

— Nu plangeti! Lacrimele nu folosescu. Ai facutu o gresiela mare, fic'amea; inse eu te iertu. Rogate de Dumnedieu, se departeze pericolulu, care ne amenintia!

— Ce vei face acuma? — o intrebä soci'a sa.

— Mai nainte de tote vomu retramite lui Zimbranu anelulu seu de credintia. Elu a ruptu ori ce legatura dintre noi, caci — precum mi-a spusu si Pompilescu — a primitu candidatur'a si in contra mea. Va se dica nu ne mai iubescu.

Aurora se simti ca sagetata in anima. Apoi trase de pe degetu anelulu, si lu-predete parintelui seu, dicendu durerosu:

— Eta, acestu anelu, tata! Nu vreu se-lu mai portu, caci m'am convinsu, ca Stefanu nu me mai iubescu.

Parintele ei luä anelulu, lu-impachetä in o hartia, scrise din afara adress'a, si predete pachetulu unui servitoriu, se-lu duca la Stefanu.

Soci'a sa totu se uitä la elu, ca si candu ar asteptä o continuare la respunsulu ei. Dar dinsulu nu mai voia se vorbësca, ci si-luä peleri'a si se duse in odaia sa.

Ea lu-urmä.

— E bine, — lu-intrebä dins'a acolo, — ce vei face in urmareä epistolei anonime?

— Ceea ce unu omu de principiu trebuie se faca.

— Va se dica nu vei renuciä?

— Nu.

— Dar astu-felu vei causä ficei tale o morte morala.

— Compromisiunea nu se pote impedecä. Deca deja doi insi sciu secretulu acest'a, mane poi-mane luvoru sci mai multi. Deci in casulu deca asiu primu propunerea, eu mi-asiu sacrificä principiuu, si fic'a mea totusi ar remane compromissa; er contrarii nostri aru ride in pumni de noi. Deca inse o voiu respinge, celu putinu mi-voiu salva caracterulu politicu.

— Tu adeca n'ai incredere in onorea loru?

— Nu. Celu ce a fostu capabilu se-mi faca o astufelu de propunere infama, acel'a este in stare a-si frange si cuventulu.

— Grozavu! — suspinä ea.

Apoi voi se se departeze; dar din usia se rentorse si dise:

— Te rogu inse, ca celu putinu fic'a nostra se nu afe de hotarirea ta. Ast'a ar produce dinsei morte.

— Nu te teme! Dar ea nu cunoste nici propunerea din epistola, caci n'a pututu-o ceti pana 'n capetu, si-apoi infam'a propunere se afla tocmä la fine.

— Forte bine, — respunse ea. Se nici nu o cetesca! Ce pericolu ar fi deca dins'a ar sci aceste!

Si Aurora sciea totulu. Ea, cu urechi'a la gauricea usiei, audi totu ce au vorbitu parintii sei. Iute se rentorse in odaia sa. Apuca epistol'a de pe pamentu. O ceti ingraba, si esclama:

— Desonorata nu mai voiu se traiescu!

Apoi aruncä epistol'a erasi pe pamentu, si mama-sa — dupa ce se rentorse — o luä de acolo, ascundiendu-o bine, ca nu cumva s'o cetesca fica sa.

XIII.

A l e g e r e a.

Diu'a cea mare, diu'a alegerii de deputatu intre aceste totu se apropiä. Fia-care partida intrebuintia timpulu spre a esplotä situatiunea in favorulu seu. Si nu fara resultatu. In ambele se facura mari schimbäri.

Albinescu avu mari perderi, trebui se suferi multe desamagiri, de cari nici n'a visatu. Unii dintre omenii lui cei mai fideli in trecutu lu-parasira, sub presiunea diregatoriloru de la comitatu; era altii, pe cari dinsulu i-a aredicatu din pulvere si i-a crescutu, omenii lui cei mai intimi, i tradara secretele si astufelu subminara actiunea lui.

Elu vorbiä a dese ori despre aceste cu amicii sei, costatandu cu durere, ca mai toti diregatorii romani de la comitatu, dimpreuna cu notarii de la sate, nu numai desertara din taber'a nationala, dar inca dederä mana de ajutoriu contrariloru, ma unii nu se sfira a se pune in fruntea taberei contrarie, a conduce actiunea in contra Romaniloru si astu-felu a infige pumnalulu in sinulu natiunii loru, care i-a nascutu si crescutu.

Unii dintre amicii lui se indignara forte, si disera, ca deca diregatorii romani, pe cari i alegemu cu multa fortiare si pentru cari atunce ne espunemu la multe neplaceri si chiar perderi materiale, acuma se porta atatu de perfidu: nu mai este cuventu, care se ne indemne ca de alta-data se-i alegemu.

— Mai bine se cadia toti si se urmeze in loculu loru straini, — disera altii, — caci deca strainulu lucrä in interessulu seu, este unu ce naturalu; si deca chiar ne si impileza, nu ne cade asiä de amaru ca si lovitur'a unui Romanu, de la care amu asteptä simpathia si spriginu.

Inse Albinescu totu-de-una i molcomiä, dicendu:

(Va urmä.)

S A L O N U.

Calindarul septemanei.

Duminea 5-a din postu, Evang. Marcu Cap. 10, st. 33—45.		
Dumin.	21	2 Par. Iacovu Egipteanulu.
Luni	22	3 Sf. Ierom. Vasiliu presb. Bis. Angir. ☉
Marti	23	4 Sf. Cuv. Mart. Nikon.
Mercuri	24	5 Cuv. Zaharia.
Joi	25	6 (†) Buna-vestire a Maicii Domnului.
Vineri	26	7 Adunarea Arhangelulu Gavriilu.
Samb.	27	8 Cuv. Maica noastră Matrona din Thesal.

Tiér'a si Mihnea-voda.

Drama in 5 acte si 7 tablouri (localisata) de Fridericu Damé. S'a jucatu pentru prima-óra la 4 16 martiu, in teatrulu celu mare din Bucuresci.

Bucuresci 6/18 martiu.

Dintre toti ramii literaturii noastre nationale nu este dóra nici unulu mai saracu decâtu celu dramaticu.

Ce e dreptu, avemu aice in Bucuresci de unu timpu indelungatu unu teatru nationalu, care s'a fondatu pentru desvoltarea literaturii noastre dramatice si pentru vulgarisarea artilor nationale; afara de aceste mai posedemu si in alte locuri câte-va teatre prin tiéra, dincóce si dincolo de Milcovu: dar nici literatur'a dramatica nu s'a pré desvoltatu, nici artile nu multu s'au vulgarisatu.

Nu este scopulu acestoru sire d'a tratá acésta cestiune mai pe largu, scrutandu cu de amenuntulu, cá ce póte fi caus'a stagnárii?

Nu voiu ratecí inse, déca voiu accentuá pe scurtu, cá dupa convingerea mea, caus'a pentru care art'a noastră dramatica n'a pututu sè ia unu sboru mai innaltu, este, cá i-a lipsitu si i lipsesce spriginulu materialu.

Nu numai nu s'a facutu ceva imbunetatire pentru subsistinti'a teatrului nostru nationalu, dar inca si mic'a subventiune i s'a taiatu mai de totu.

Despre incuragiarea autorilor, prin remuneratiune séu premiare, nici nu vorbescu, cáci asiá ceva la noi inca nici n'a esistatu.

E bine, sè ne mirámu dara, cá in asemenea conditiuni teatrulu nostru nu progresséza? Ba, ci din contra sè ne mirámu, cá acél'a mai esiste inca!

Si in adeveru cu totu dreptulu sunt demni de recunoscinti'a noastră toti actualii nostri actori, cari desconsiderandu obstaculale ce i intimpina, indiferinti'a publicului si sarcinele unei vieti pline de lipse: s'au devotatu totusi acestei cariere spinóse.

Asemene au unu titlu la recunoscinti'a natiunii acei putini autori romani, cari de si scieau cá lucrarea si ostení'a lor nu se va recompensá, totusi au sacrificatu o di dóue pentru reportoriulu teatralu.

Se n'tielege, cá in considerarea celoru espuse mai susu, numerulu acestora nu póte sè fia mare. Productele principale ale literaturii noastre dramatice originale se potu numerá pe degete. Piese originale in timpulu din urma au devenitu fòrte rare. In loculu lor se ivescu pe scena nesce imitatiuni si localisári.

Nu vreu a contestá nici meritulu acestora. Este inse unu adeveru durerosu, cá acca literatura drama-

tica, care nu produce decâtu numai localisári, se affa inca in o stare fòrte primitiva.

E bine, trebuie sè constatámu inse cu mangaere, cá celu putinu aceste localisári si imitatiuni s'au facutu cu talentu. Piesele: Lipitorile sateloru, de Millo — Sgârcitulu risipitoriu, de Alessandri, — Banulu Maracine, de V. A. Urechia, — Revisorulu generalu, de P. Gradisteanu, — tóte localisate, au avutu unu succesu bunu pe scen'a romana.

Numerulu acestoru piese s'a mai adausu alalta eri cu un'a. Dlu Fridericu Damé, unu francesu, care in limb'a sa materna sustine cu multa simpathia caus'a romana, a vinitu sè imite o piesa francesa in limb'a romana. „Tiér'a si Mihnea voda,“ este o imitatiune dupa cunoscut'a piesa a lui Sardou, intitulata „Patri'a.“

Trebuie sè felicitámu pe dlu Damé, pentru acésta lucrare, cáci a facut'o cu talentu si cu multa verva. Subietulu piesei francese este fòrte bine potrivitu in epoc'a lui Mihnea Voda. Cá acél'a corespunde in cátu-va si actualitati, de siguru nu este vointi'a dsale, cáci astu-felu lucrarea sa ar perde multu din pretiu, de óra-ce nici odata teatrulu nu póte sè servéscu dreptu localu de agitatiuni politice.

Diuariele d'aice, cari s'au ocupatu d'acésta piesa — unu ce raru la noi — au tratat'o din punctu de vedere politicu alu lor. Eu desconsideru ori ce tendintia politica, si constatu cu placere, cá lucrarea e bine facuta, caracterele sunt potrivitu aplicate si stilulu este elegantu, la innaltimea literaturii.

Si constatandu acésta, credu, cá voiu exprimá parerea multora, indemnandu pe dlu Damé a nu se oprí, ci a merge mai departe pe calea apucata, scriindu in vítoriu pentru scen'a romana si piese de totu originale, pentru cari — precum amu observatu — talentulu nu-i lipsesce.

Despre joculu artistiloru — aparendu fói'a dtale departe de noi — voiu scrie numai putinu. Dlu P. Velescu a represintatu pe unu patriotu romanu, Istrate, a jucatu fòrte bine; dlu Pascaly, cá Mihnea, fu intimpinatu cu multe aplause; dlu Cristescu (Radu Birzescu) si dlu Stefanu Velescu (unu francesu) au jucatu asemenea cu multu talentu, — éra dn'a Stavrescu (Elena) si-a câstigatu lauri noi in cunun'a meriteloru sale. Ceialalti inca jucara toti bine.

Publiculu n'a fostu pré numerosu.

Peste câte-va dile pies'a se va jucá éra, in beneficiulu dlui Christescu.

I. C. Zenobianu.

Curierulu modei.

Budapesta 30 martiu. Iubit'a mea! Cu cea mai adanca durere am aflatu din epistol'a ta, cá — in urmarea unei lovituri fatale a sortii — ai trebuintia de imbracamentu de doliu.

Me rogi sè-ti dau svatu in privinti'a acést'a.

E dreptu, cá in primele mominte ale durerii, candu sagét'a suferintieloru ni petrunde si strapunge anim'a, nu ni pasa multu de ori ce calitate si soiu ar fi imbracamentu negru pentru esprimerea doliului

nostru. Cu câtu e mai simplu, cu atâtu corespunde mai bine dureriloru năstre.

In privinti'a acésta sunt a nume niste regule. In primele dăle ale doliului, numai stofa de lana fara lucróre putemu sè intrebuintiãmu, cum este casmerulu, ripsulu, crepulu englezescu, si popeline. Pentru anutimpulu mai caldu nici un'a dintre aceste stofe nu e acomodabila.

Croiulu imbracamintelui de doliu sè se faca dupa moda, inse cu decoratiune câtu se póte de simpla, sè se decoreze mai alesu din stofa.

Spre peleria sè se puna unu velu lungu de crep. Peleria, conformu anutimpului, póte sè fia din postavu negru, ér candu e mai caldu, din crep.

Manusi'a négra din pele de cerbu séu glacé. Cód'a umbrelei inca sè fia négra, asemene si ventrariulu.

Cá bijuteria numai negrulu „jet“ se póte intrebuintiã; si numai anelulu de credintia se cade a-lu purtã, altfelu de obiectu de auru nu.

Trebuie inca observatu, cá porfoiulu, tinetoriulu nostru de bilete de visite asemene sè fia negru; la corespundintie sè intrebuintiãmu harthii de epistola cu cadra négra, fara monogramu.

In timpulu mai nou doliulu se intregesce prin o batista négra, cu dóue cadre albe de unu degetu de late.

Dupa doliulu adancu urméza jumetate-doliu. Mohair negru englezescu, alpacca, popelin de metasa, taffetas, diverse stofe vargate, albe-negre, stofa négra decorata cu albu, stofa sura de lana, barége, lustre, decorate cu negru. Apoi stofe de véra de spelatu cu fondu negru si figure albe, si de fondu suru, cu figure negre.

La jumetate-doliu érn'a luãmu postavu negru séu catifea; in locu de decoratiune de crepp — panglica si pene negre cu albe; vér'a peleria négra de paie, flori negre mestecate cu albe si velu de gazir. O peleria de totu sura, séu decorata cu negru suriu, asemene e unu imbracamentu de jumetate-doliu elegantu.

La asemene imbracaminte purtãmu manusie sure, déca colórea principala a toalaletei e sura.

Integritóriele imbracaminteloru de doliu sunt incretiturele negre de crepp in giurulu grumadiloru si ale maneciloru, — pe cari le putemu purtã si cu imbracamintele de jumetate-doliu la haine sure; ér la haine negre, déca semnalãmu unu jumetate-doliu, luãmu incretiture albe.

La imbracaminte de jumetate-doliu purtãmu bijuterii negre; dar si cele din otielu sunt de recomandat.

Dumnedieu sè te mangaie!

A ta

Alesandrina.

CE E NOU?

Statu'a lui Heliade. Cetitorii nostri si-voru aduce a minte, cá la Bucuresci s'a formatu inca la an. 1872 unu comitetu pentru a redicã o statuã lui Heliade. Dlu C. Esarcu, agintele diplomaticu alu Romaniei la Roma, fu insarcinatu cu esecutarea statuei. Bloculu statuei acuma e gata. Autorulu lui, tinerulu artistu Ettore Ferrari, — precum cetimu in „Trompeta“ — l'a espusu, pentru cá inainte de a esecutã statu'a in marmora, publiculu românú sè si exprime parerea sa. Unu francesu, care a fostu in Romania si

a cunoscutu pe Heliade, spune, cá figur'a este fórté asemenata, si cá pos'a e naturala. Dinsulu si-manifestã inse temerea, cá clim'a Bucuresciloru nu va suferi presinti'a statueloru de marmura pe pietiele publice si si-dã opinunea, cá ar fi mai bine: sè se asiedie statu'a intr'o rotunda mare séu intr'o galeria, care s'ar poté construi alaturi de universitatea Bucuresciloru, si care ar servi de o plimbare junimei in timpu de érna. In urmarea acestoru observatiuni, si „Trompeta“ e de parerea, cá n'ar trebui sè se faca cercare tocmai cu statu'a lui Heliade, care — afara de interessulu moralu — mai are si meritulu artii, cáci — precum afla din tóte partile — acésta statuã este o perfectiune de arte.

Maj. Sa regin'a Elisabeta va plecã la 2 martiu din Angli'a catra casa, si va petrece serbatorile Pasciloru in castelulu de la Gödöllő, unde se facu multe si mari renovãri.

Camera depntatiloru a continuatu in septemana trecuta desbaterea a supra proiectulu de lege pentru organisarea fundulu regescu. Dintre deputatii romani la partea generala a vorbitu parintele protopopu Constantinu Gurbanu, spriginindu guvernulu. La desbaterea speciala dlu Parteniu Cosma a propusu vr'o trei modificãri, cari inse nu s'a primitu. Proiectulu fu votatu cu mare majoritate, cáci numai deputatii sasi au votatu in contra. Camera a amanatu siedintiele sale in 29 Martiu, pana pe dupa Pasci.

Pana unde merge netoleranti'a magiara! Unu abonantu alu nostru din Maramuresiu ni scrie aceste sire: „Ce se tine de prenumeratiunea mea la pretiuit'a fóia a dv. „Familia“, cu parere de reu trebuie sè ve comunicu, cá siefulu meu m'a consultatu, cá — déca nu voiescu a-mi periclitã vítoriulu si cariera mea — sè nu tinu nici „Familia“, nici alta fóia romana, aici intre magiari si Romani renegati, cáci deja mai multi dintre mai marii mei me privescu de unu anti-magiaru si daco-romanistu. Dar cu acésta nu au profitatu domni respectivi nimica; ma din contra, au revoltatu mai tare internulu meu in contra renegatiloru si magiarismulu fanaticu. Deci ve rogu tramite-mi fóia in cuverta!“ La aceste sire, credemu, cá nu trebuie nici unu comentariu.

Dlu T. L. Maiorescu, precum ni spune „Trompeta“, se va duce la Berlinu cá agentu alu Romaniei.

Mare favoru! Domnitoriulu Carolu a acordatu dlui Vasile Alesandri, pentru meritele literarie, medali'a Bene-Merenti clas'a I; dlui Odobescu, pentru scrierile sale archeologice, medali'a Bene-Merenti cl. I; dlui T. Maiorescu, pentru scrierile sale critice, medali'a Bene-Merenti cl. I; dlui N. Grigorescu, pentru distinsulu seu meritu in pictura, medali'a Bene-Merenti cl. II; dlui dr. C. Obedenaru, pentru publicatiunile sale statistice si economice, medali'a Bene-Merenti cl. II.

Biserica si scola.

Universitate slava. Boemii tineri ceru prin o petitiune infintiarea unei universitati slave pentru natiunea boema din Boemia, Moravia si Silezia.

Literatura.

Dlu P. S. Aurelianu a inceputu sè publice o revista noua intitulata: „Economia rurala.“ Acésta va esi de dóue ori pe luna si va tratã despre agricultura, comerciulu si industriu agricole.

Dlu Iosifu Goldisiu, professoru de limb'a si

literatur'a romana la liceulu din Aradu, precum aflãmu, lucra de unu timpu mai indelungatu la unu opu intitulatu „Retoric'a.“

M u s i c a.

Adelina Patti, admirabil'a cantarétia, va dá dimpreuna cu trup'a sa italiana, dóue represintatiuni in teatrulu popularu de aice, in favorulu celoru pagubiti prin esundare. Represintatiunea prima se va tine la 10 apr., jucandu-se „Lucia de Lamermor“, — a dóu'a in 12 apr., cu „Barbierulu de Sevilla.“ Vinitulu are sè fia enormu, càci pretiurile locuriloru sunt fórtè scumpa: o logia 60 fl., in ròndulu alu doile 50 fl., unu scaunu pe balconu 12, unu siediatu in parteru 10 fl., in ròndurile din urma 5 fl. Cu tóte aceste biletele se si vendura. Apoi mai dica cine-va, cà nu sunt bani!

Industria si comerciu.

Espositiune romana. Subcomitetulu din Sibíiu alu Asociatiunii transilvane a propusu comitetulu centralu, cà la viitóri'a adunare generala din Sibíiu sè se tina si o espositiune, cà la Brasiovu. Comitetulu centralu, consideranda, cà timpulu e scurtu, n'a primitu acèsta propunere.

Crinolin'n. Tóta lumea credea, cà crinolin'a a muritu pentru totu-de-una, dar s'a incelat. Pe candu a parasitu-o sexulu frumosu, a luat-o acum amiralitate engleza, cà sè-i serve de aperare vaselor de resbelu contra efecteloru torpeliloru-pesci, inventate de d. Whitehead. Aceste torpile se misca sub apa si infigu rostrulu loru in vasulu inamicu, mai josu de linia care stã afara din apa. Amiralitatea a decisu sè 'mbrace corabi'a Thunderer, cea mai costisitóre din marin'a engleza, c'o crinolina de drugi de feru, care sè fia in acela-si timpu si resistentu si 'muetóre. Indata ce acèsta lucrare se va terminá, se va face esperientie cu torpile de sistem'a Whitehead a supra corabiei crinolinata. (Roman.)

Tribunale.

Dlu Iuliu Petricu, deputatu la camera, fu numitu jude cercnalu la judecatori'a din Bogisia montana in comitatulu Carasiu.

Feliurite.

Romani de pe la Bistritia. In Transilvania, dupa portulu romanescu din valea Hatiegului, dóra celu mai interessantu este portulu de pe la Bistritia. Ilustratiunea nóstra din nrulu presinte infatisiéza o parechia de ómeni din acele parti, dupa fotografia escelentulu fotografu Carolu Koller. Precum vedemu, portulu barbatulu a perdutu originalitatea nationala; inse femei'a l'a conservatu pe deplinu. Ea ni revóca in memoria pe femeile italiene din Romagna. Imbracamentulu ei e acela-si. Éta càrp'a romana de pe capu, catrinti'a, spacelulu menitu pentru desvoltarea luxului, si lantiulu din grumadi, de ordinariu din margele de stiela, dar la cele mai avute din bani de argintu si din margele adeverate, — manecile largi si cismele rosie, cari suplinescu sandalele románe.

Suvenirea mortiloru.

Dr. Ionu Dragomiru, professoru la universitatea din Bucuresci, a incetatu din viétia.

G. Cernatescu, distinsulu professoru si directoru alu liceului nationalu din Iasi, a repausatu.

Ioanu si Iuliu Petricu, fii gemeni ai dlui deputatu Iuliu Petricu, au repausatu in Resitia la 23 martiu, in primaver'a etãtii loru, ambii in aceea-si di.

Deslegarea ghiciturei de semne din nr. 5 :

Scumpa tiéra si frumósa,

O! Moldova draga mea!

Cine pléca si te lasa,

E patrunsu de jale grea.

Cà, plutindu in visuri line,

Pe-alu teu sinu ca intr'unu raiu;

Dulce-i viéti'a de la tine,

Cà o dulce di din maiu. Alesandri.

Bine au ghicit'o dómnele si domnisiórele : Emilia Popu n. Marcusiu, Elena Zachariu, Sofia Cernici, Maria Rimbasiu, Amalia Lipovanu, Elena Velovanu, Iuliana Savescu, Marta Ardeleanu, Elisabeta Frundiescu, Agaftia Popoviciu, Cleopatra Nicolescu, Nina Popu, Amalia Crisianu, Eufrosina Popescu, Zoe Filipescu, si domnii : Petru Popoviciu Ivasecu, Ioanu S. Punteanu, Nestoru Opreanu.

Post'a Redactiunii.

In cimiteriu. Durere, cà si de asta-data suntemu siliti a respinge incercarea dtale. Dta nu scii sè faci nici cadentie.

Zizin. Se 'ntielege, cà vomu intrebuintiã-o, càci e bine scrisa. Dar tocmãi acuma nu avemu locu. Dóra in nr. viitoriu, sèu celu putínu peste 3—4 septemani vomu avé. Si pan'atunce vomu primí bucurosu si altele.

Cutremurulu de la Lisabona. Nu mai are nici unu interessu pentru cetitorii unei foi. Déca ai placere sè traduci, alege-ti unu ce mai pretiosu si mai interessantu!

O nópte din copilar'i'a mea. Pare cà ai scris'o inca atunce, càci e fórtè primitiva.

Treiluniulu jan.—mart. alu foi nóstre se va incheiã cu nrulu 13. Deci rogãmu de timpuriu pe toti aceia, ale caroru abonaminte voru espirã, sè binevoiesca a le renoi pan'atunce, de cumva voiescu sè aiba fói'a nóstra si in viitoriu, càci — precum de la anulou nou incóce, asiã — si in treiluniulu viitoriu numai acelora li se va tramite fói'a, cari au platitu inainte. Onorab. publicu s'a pututu convinge, cà noi nisuiumu din ce in ce a satisfacé tóte dorintiele; in acestu treiluniu numerulu colaboratoriloru nostri s'a sporitu, ér ilustratiunile s'au inmultitu. Ceremu dar si noi concursulu publiculu. Rogãmu pe toti amicii acestei intreprinderi, sè o recomande si altora in cerculu cunosciintiei loru. Pretiulu pe unu anu 10 fl., pe jumetate de anu 5 fl., pe trei luni 2 fl. 60 cr. Esemplare complete mai avemu din inceputulu anulou. Recomandãmu atentii cetitoriloru nostri si „Siedietórea“, unic'a fói'a populara romana, pe care si poporulu o intielege; pretiulu pe unu anu numai 1 fl.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.